AMERIKANSKI SLOVENEC

American In Spirit; Foreign In Language Only
Best advertising medium to reach a quarter million Slovenians in the United States. Rates on request

Katoliški list za slovenske delavce v Ameriki in glasilo D. S. D.

Organ of the Best Element of Americanized Slovenians. It covers News and Contains Matters of Special Importance to Them Not Found Elsewhere

ŠTEVILKA 29. JOLIET, ILLINOIS, 5. MARCA 1918. LETNIK XXVII

RUSIJA SKLENILA MIR Z NEMČIJO.

Vojaška podjetja na vzhodni fronti ustavljena, obenem s podpisanjem mirovne pogodbe.

IZJAVA RUSKIH DELEGATOV.

Nemec pripomogel Turku k pridobitvi ruskega ozemlja.

True translation filed with the postmaster at Joliet, Ill., on March 5, 1918, as required by the act of October 6, 1917.

Avstrijci nočejo v boj.

Petrograd, 27. feb. (Zakesnelo.) — Avstrijci niso hoteli prodirati proti Rusom v Volhiniji, po brzojavkah iz Žitomira.

Nemški in avstrijski poveljniki so iz bojazni, da Avstrijci ne bi hoteli iti v boj, zbrali 200,000 nemških vojakov v okrožju Dubno.

Poročila o naraščajoči neposlušnosti od strani nemških čet so bila prejeta iz Orše. Maršal Hindenburg, sedaj v Dvinsku, je ukazal zaustavo vojaških podjetij v Orškem okrožju.

Bitka pri Pskovu se nadaljuje.

Nemškim četam je bilo ukazano, ustaviti svoje prodiranje proti Pskovu, po telefonskem poročilu iz Novo-Selca v Lugo, ali bitka za zopetno osvojitev Pskova od Rusov se nadaljuje, kakor je videti.

Nemci premeščajo veliko armado iz Polatska. Nemce v zasedbi Revala so hudo bombardovali Rusi z otoka Nargana.

Moški in ženske mest, vasi in kmetij v Pskovskem okrožju se baje oborožujejo za vojskovanje z manjšimi raztresenimi krdeli v ozadju vpadnikov. To bojevanje se je že začelo na mnogih točkah.

Petrograd optimističen.

Petrograd se je vidno izpremenil. Mesto je optimistično, bojevito, odločno. Stotisoč delavcev je šlo med vojake v revolucijonarno armado včeraj. eSstdesettisoč je bilo poslanih na fronto.

Smolnij zavod je izgubil svoj tragični videz. Neprestan naval delavcev, moških in ženskih, se prostovoljno zglaša za delanje zakopov.

Ceste so živahne in mračni pesimisti Nevskega Prospekta so izginili. Svetle nove rdeče zastave so videti povsod. Buržoazija več ne izraža upanja, da bo rešena po Nemcih.

True translation filed with the postmaster at Joliet, Ill., on March 5, 1918, as required by the act of October 6, 1917.

3 dnevi za podpis miru.

Kodanj, 1. marca. — Ruski mirovni delegatje v Brest-Litovsku so bili obveščeni, da sovražljivosti nehajo šele, ko bo mirovna pogodba podpisana, pravi ruska uradna izjava, prejeta tukaj danes. Trije dnevi so bili podeljeni za pogajanja, začenši danes.

True translation filed with the postmaster at Joliet, Ill., on March 5, 1918, as required by the act of October 6, 1917.

Francis dospel v Vologdo.

Vologda, Rusko, četrtek, 28. feb. — Ameriški in japonski poslanik sta dospela semkaj danes na posebnem vlaku. Njuno potovanje je bilo brez vmesnega dogodka.

Kitajski in siameški poslanec, brazilski opravilnik in Ameriškega Rdečega Križa zastopniki so tudi dospeli semkaj. Poslaniki ostanejo v Vologdi do nadaljnjih razvojev.

Drugi vlak, ki je zapustil Petrograd z deli poslaniškega štaba, je dospel v Vjatko, 950 milj vzhodno od Vologde.

True translation filed with the postmaster at Joliet, Ill., on March 5, 1918, as required by the act of October 6, 1917.

Nemci obesili 200 Rusov.

London, 2. marca. — Po neki poluradni brzojavki agencije za novice iz Petrograda je boljševiška vlada izdala proglas pod zaglavjem "Uvozniki nemške kulture", zatrjujoč, da ko so Nemci vkorakali v Wolmar dne 20. feb., je bilo 200 oseb prijetih in brez preiskave obešenih na trgu.

Proglas pravi, da je to dejanje sledilo naznanilu od strani buržoazijcev, ki so se zbrali okrog vislic in so vpili: "Ista usoda čaka 500 drugih."

Nemci so naznanili, da bodo vsi boljševiški rdeči stražniki obešeni ali ustreljeni.

True translation filed with the postmaster at Joliet, Ill., on March 5, 1918, as required by the act of October 6, 1917.

"Osvobodili" Kijev.

Berlin, prek Londona, 2. marca. — Nemške čete so zavzele Komel (v ruski pokrajini Mohilev, 150 milj severno od Kijeva), je naznanil danes berlinski vojni urad.

"Ukrajinski in saksonske čete so osvobodile Kijev," pravi naznanilo.

True translation filed with the postmaster at Joliet, Ill., on March 5, 1918, as required by the act of October 6, 1917.

Rusija podpisala mirovno pogodbo.

Berlin, prek Londona, 3. marca. — "Vsled podpisanja mirovne pogodbe z Rusijo", pravi uradno naznanilo iz glavnega stana nocoj, "so vojaška kretanja v Veliki Rusiji prenehala."

"Sprejela vse pogoje."

Petrograd, sobota, 2. marca. — V strahu, da bi pogajanju sledili celo težji pogoji, je ruska delegacija v Brest-Litovsku sprejela vse nemške mirovne pogoje in bo pravkar podpisala pogodbo, po brzojavki od delegatov, prejeti danes v Smolnem zavodu. Zahteve so že bile povečane, so izporočili.

Brzojavka, naslovljena na prvega ministra Lenina in ministra zunanjih stvari Trockega, se glasi:

"Kakor smo slutili, so posvetovanja o mirovni pogodbi popolnoma brezkoristna in bi utegnila stvari samo poslabšati v primeri z ultimatumom od dne 21. feb. Utegnila bi celo vesti do izročitve drugega ultimatuma.

Zahtevajo še več ozemlja.

"Z ozirom na to dejstvo in vsled nemške odklonitve, zaustaviti vojaška podjetja, dokler ni mir podpisan, smo sklenili podpisati pogodbo brez razprave o njeni vsebini in odpotujemo, ko podpišemo pogodbo. Zato smo prosili za vlak, pričakujoč, da podpišemo danes in potem odpotujemo.

"Najresnejša točka novih zahtev v primeri z onimi od dne 21. feb. je sledeča:

"Ločitev krajin Karabad, Kars in Batum od ruskega ozemlja pod pretvezo pravice narodov do samoodločevanja."

True translation filed with the postmaster at Joliet, Ill., on March 5, 1918, as required by the act of October 6, 1917.

Czernin izročil nemške pogoje.

Amsterdam, 28. feb. — Pogoje, pod katerimi so centralne vlasti pripravljene skleniti mir z Rumunijo, je izročil kralju Ferdinandu grof Czernin, avstro-ogrski minister zunanjih stvari, po brzojavkah iz Bukurešta, prejetih prek Berlina. Kralj je prosil za kratko razdobje za premislek pogojev, ki mu je bilo dovoljeno.

Pogoji centralnih vlasti, kakor očrtani v nedavnih časopisnih brzojavkah, obsega odstop ozemlja v Dobrudži na Bolgarijo ter gospodarske prednosti na Rumunskem za Nemčijo in Avstrijo.

True translation filed with the postmaster at Joliet, Ill., on March 5, 1918, as required by the act of October 6, 1917.

Rumunski kralj ni všeč kajzerju.

London, 1. marca.—Mirovni pogoji, ki jih e predložil rumunskemu kralju Ferdinandu grof Czernin, avstro-ogrski minister zunanjih stvari, obsegajo kraljevo odpoved prestolu v prid njegovemu bratu, princu Viljemu, ali referendum-glasovanje na Rumunskem glede njegovega naslednika, po berlinski brzojavki, ki jo je danes poslal amsterdamski poročevalec za Exchange Telegraph Co.

Kralj Ferdinand, princ rodovine Hohenzollern, je bil proglašen odpadnikom (renegatom) po svojem bratu, princu Viljemu Hohenzollern, v decembru 1916, ko so centralne vlasti začele sovražni naval na Rumunsko in je princ Viljem, ki je general pruske pehote, poveljeval delu vpadajoče bojne moči.

Prisvajatelj krone.

Princ Viljem je postal prisvajatelj rumunskega prestola ob tistem času. Izdal je v Krajovi proglas, izjavljajoč, da je on zakoniti dedič rumunskega prestola.

Princ Viljem je 51 let star. Odrekel se je všem pravicam do nasledstva na rumunskem prestolu l. 1886., ko je bil njegov stric, princ Karol, izvoljen dednim vladarjem rumunske dežele po njenem ljudstvu. Njegova druga žena, s katero se je poročil l. 1915., je bila bavarska princesinja Adelgunda. Ima eno hčer in dva sina, ki sta pruska pehotna častnika.

True translation filed with the postmaster at Joliet, Ill., on March 5, 1918, as required by the act of October 6, 1917.

SPREJEMANJE BOMB ZA ZRAKOPLOVSKI NAPAD.

Francoski zrakoplovec, sprejemajoč bombe na krov svojega stroja v pripravljanju za napad nad vojaškimi zavodi sovražnikovimi.

URADNA POROČILA O VOJNIH DOGODKIH.

London in Pariz poročata odbitje nemških napadov na zapadni fronti.

AMERIČANI V KRVAVEM BOJU

Odbili močan nemški napad, da bilo bojišče posuto z [illegible]ci.

True translation filed with the postmaster at Joliet, Ill., on March 5, 1918, as required by the act of October 6, 1917.

Laška fronta.

Rim, 27. feb. (Zakesnelo.) — Med Adižo in Brento so nastopale sovražne pozvedovalne patrole. Bile so odbite povsod po naših predstražah.

Živahna borba je bila med nasprotnima topništvoma zapadno od Val Frenzele in ob nabrežini. Naše baterije so streljale na zbrane sovražne čete zapadno od Monte Grappe in na premikajoče se vozove ob dolnji Piavi.

Zrakoplovstvo.

V soseščini Cismona je bilo sovražno skladišče za strelivo uspešno zadeto po naših zrakoplovcih. V torek zvečer so naši leteči oddelki učinkovito bombardovali železnične stavbe pri Bulzanu in Perginu.

tevilni sovražni stroji so poletavali nad planjavami. Spuščali so bombe na obljudene kraje med Trevisom in Benetkami ter s posebno ljutostjo na Benetke.

True translation filed with the postmaster at Joliet, Ill., on March 5, 1918, as required by the act of October 6, 1917.

Bojna delavnost naraščа.

Berlin, 1. marca. — Bojna delavnost je naraščala na obeh straneh reke Brente ves dan.

True translation filed with the postmaster at Joliet, Ill., on March 5, 1918, as required by the act of October 6, 1917.

Topniško bojevanje.

Dunaj, 1. marca. (Zakesnelo.) — Italijanski sunek zapadno od Brente se je izjalovil.

Rim, 1. marca. (Zakesnelo.) — Na obeh straneh Brente je bilo sovražno topništvo delavnejše včeraj. Naše baterije so namerjale močno streljanje proti njemu in tudi proti sovražnim četam v Val-San-Lorenzu in severno od Della-Berette.

Na Asiaški visoki planoti so naše patrole uplenile množino orožja in streliva. Pri Ponte di Piave smo obstreljevali avtomobilsko kolono. Blizu Nesvese so britanske baterije zbile sovražen zrakoplov.

True translation filed with the postmaster at Joliet, Ill., on March 5, 1918, as required by the act of October 6, 1917.

Makedonska fronta.

Pariz, 28. feb. — Bili so patrolni spopadi vzhodno od Dojranskega jezera in obojestransko topniško streljanje severovzhodno od Bitolja. Zrakoplovci so bombardovali postaje na progi Seres-Drama.

True translation filed with the postmaster at Joliet, Ill., on March 5, 1918, as required by the act of October 6, 1917.

Ruska fronta.

Berlin, 28. feb. — Vojaška podjetja se razvijajo po svojem rednem teku. V Estoniji se je četrti estonski polk tudi postavil pod naše poveljstvo, da se očisti dežela krdel, ki jo nadlegujejo.

V Minsku (zasedenem po Nemcih dne 21. feb.) je bilo uplenjenih 2,000 strojnih pušek in 50,000 pušek.

True translation filed with the postmaster at Joliet, Ill., on March 5, 1918, as required by the act of October 6, 1917.

Nemci dospeli do Dnjepra.

Berlin, 1. marca. — Naše čete so dospele do Dnjepra v svojem prodiranju proti vzhodu. Ob severni meji Ukrajine, blizu Rječice, so zadele ob močno utrjeno predmostje, branjeno po sovražniku. Kraj in železniško postajo smo vzeli z naskokom ter ujeli nekaj sto neprijateljev.

Pri Mosyru smo uplenili na Pripjetu šest oklopnih čolnov, šestintrideset motornih čolnov in šest bolničnih brodov.

Do železnične proge med Kijevom in Šmerinko smo dospeli blizu Fastova in Kasatina.

Nemške čete so hitele na pomoč poljskim legijonarjem, ki so se bojevali jugozapadno od Starokonstantinova (v Volhiniji, petinsedemdeset milj jugozapadno od Žitomira) s sovražnikom, ki je bil močnejši po številu. Sovražnik je bil poražen po naših združenih močeh.

Avstro-ogrske čete, pozvane od ukrajinske vlade in od prebivalstva proti sovražnim krdelom, so vkorakale v Ukrajino na širokih odsekih severno od reke Prut.

True translation filed with the postmaster at Joliet, Ill., on March 5, 1918, as required by the act of October 6, 1917.

Avstrijci v Podolju.

Dunaj, sobota, 2. marca. (Prek Londona.) — Štabi dveh ruskih vojnih zborov in treh pehotnih divizij so se vdali avstrijskim četam, po uradnem naznanilu, izdanem v vojnem uradu. Čete so bile ujete v Chotinu in Kamencu Podolskem, glavnem mestu pokrajine Podolje. Avstrijci so tudi uplenili 300 topov ter velike množine streliva in drugih vojnih zalog.

True translation filed with the postmaster at Joliet, Ill., on March 5, 1918, as required by the act of October 6, 1917.

Francoska fronta.

Pariz, 28. feb. — Francoske patrole, nastopajoče blizu Beaumonta (verdunska fronta) in v Lotaringiji, so dovedle nazaj ujetnikov.

Topniško streljanje je bilo dokaj živahno severno od Griča 344 na desnem bregu reke Meuse. Noč je bila pokojna ob ostali fronti.

Večerno naznanilo.

Topniško streljanje je bilo nadlegujoče vzhodno od St. Die.

True translation filed with the postmaster at Joliet, Ill., on March 5, 1918, as required by the act of October 6, 1917.

Pariz poroča odbitje Nemcev.

Pariz, 1. marca. — V okraju vzhodno od Chavignona so Nemci ob 8. uri snoči po težkem bombardovanju pognali dve koloni proti francoskim linijam. Ljut boj od moža do moža je sledil in se končal v prid Francozom. Nemci so bili vrženi nazaj, utrpevši težkih izgub. Nekaj ujetnikov je ostalo v francoskih rokah.

Drugi poskus proti malim francoskim stražiščem jugovzhodno od Corbenyja ni dosegel večjega uspeha.

Med nočjo je bilo živahno topniško bojevanje v okraju Craonne, med rekama Miette in Aisne, in v odseku Reimsa. Neka bolniščnica v Reimsu za civiliste je bila sistematično obstreljevana z vžigajočimi bombami. Poslopje je zgorelo.

V Champagni je bilo med nočjo več bombardovanj namerjenih proti francoskim prvim linijam, zlasti v okraju višan na obeh straneh Suippesa in v okraju Butte du Mesnil.

Davi je sovražnik podjel navdušen napad proti našim novim postojankam jugozapadno od Butte du Mesnila. Bil je zlomljen po francoskem streljanju in napadniki so bili pognani nazaj, izvzemši na eni točki, kjer so se ustanovili v nekem sprednjem zakopnem delu. Ob istem času je bil močan nemški napad vzhodno od Suippesa popolnoma odbit.

V Argonih so francoske patrole ujele nekaj Nemcev v Woevru. Dokaj močno topniško bojevanje je bilo pozno ponoči v odsekih Regnieville in Remenauville. Povsod drugod je bila noč pokojna.

Zrakoplovstvo.

V torek je oddelek francoskih zrakoplovov izvedel fotografično ogledovanje prav do Marienmourga, več nego osemdeset kilometrov (petdeset milj) za nemškimi linijami.

True translation filed with the postmaster at Joliet, Ill., on March 5, 1918, as required by the act of October 6, 1917.

Nemško poročilo.

Berlin, 1. marca. — Armadna skupina prestolonaslednika Rupprechta: Napadi, podjeti snoči severno od Poelcapella po angleški pehoti po silni topniški pripravi, so se zlomili. Na ostali tej fronti je bilo topniško bojevanje poživljeno na mnogih točkah v podporo manjšim spopadom med pozvedovalci.

Zapadno od La Fere je neki oddelek dovedel nazaj ujetnikov vsled napada onkraj kanala.

Sovražnikov ozračen napad na Kortrijk (Courtrai, šestindvajset milj jugozapadno od Ghenta) je provzročil znatnih izgub med Belgijci.

Armadna skupina nemškega prestolonaslednika: Blizu Chavignona so naskočne čete izsilile svojo pot v sovražnikove zakope ter ujele deset Američanov in nekaj Francozov.

Davi zarana je bila bojna delavnost poživljena na osamljenih odsekih v Champagni.

True translation filed with the postmaster at Joliet, Ill., on March 5, 1918, as required by the act of October 6, 1917.

Američani usmrčajo Nemce.

Z ameriško armado na Francoskem, 1. marca. — Ameriške čete so odbile močan nemški napad davi v ospredju severno od Toula. Mnogo izgub so utrpeli Američani, eden izmed usmrčenih je neki stotnik, ki je bil graduiran iz West Pointa leta 1917.

Napad se je popolnoma izjalovil; trije nemški ujetniki so ostali v ameriških rokah.

Bojišče pred ameriškimi zakopi je bilo posuto z nemškimi mrtveci.

TRETJE POSOJILO SVODODE 6. APR.

Na dan 1. obletnice napovedi vojnega stanja med Z. D. in Nemčijo se prične kampanja.

IZJAVA TAJNIKA MCADOO.

Washington poroča, da je nemški cesar sklical kronski svet.

True translation filed with the postmaster at Joliet, Ill., on March 5, 1918, as required by the act of October 6, 1917.

Železnična predloga sprejeta.

Washington, D. C., 28. feb. — Predlogo za upravo vladnega železničnega obrata je sprejela poslanska zbornica nocoj s 337 proti 6 glasom. Senat jo je že sprejel in mora sedaj iti v posvet.

Dva demokrata in štirje republikanci so glasovali proti predlogi, ko je prišlo do zadnjega preizkusa.

True translation filed with the postmaster at Joliet, Ill., on March 5, 1918, as required by the act of October 6, 1917.

Kajzer sklical kronski svet.

Washington, D. C., 1. marca. — Nemški cesar je sklical kronski svet, zastopajoč vse vladajoče rodovine na Nemškem, v glavni stan, kakor so naznanile uradne brzojavke diplomatskim krogom tukaj pozno danes.

Med navzočimi v kronskem svetu so kralji bavarski, virtemberški, saksonski, velike vojvode badenski, alterburški, hesenski in saško-weimarski.

Največjo politično važnost pripisujejo posvetu tukajšnji diplomatje.

True translation filed with the postmaster at Joliet, Ill., on March 5, 1918, as required by the act of October 6, 1917.

Japonski predlog o Sibiriji.

Washington, D. C., 1. marca. — Japonski predlog za posredovanje v Mandžuriji in Sibiriji, na videz v zaščito japonskih in ententinih koristi pred nemškim razširjajočim se vplivom, je povzročil znatno razvnetje v Washingtonu in drugih aliirskih glavnih mestih danes.

Bojazni, da bi tako posredovanje razdražilo ruski narod in ga pognalo v naročje Nemcem, ter sumnje, da kamor Japonija pride, odondod nikdar ne odide, so videti zapletene v pretehtovanju predloga.

Po enodnevnem posvetovanju se je pokazalo, da Združene Države še niso zavzele nobenega stališča glede načrta za posredovanje, ampak ga še preudarjajo. Velika Britanija in Francija sta menda v prid japonskemu načrtu z omejitvami.

True translation filed with the postmaster at Joliet, Ill., on March 5, 1918, as required by the act of October 6, 1917.

Tretje vojno posojilo.

Washington, D. C., 1. marca. — Prvo obletnico napovedi vojnega stanja med Združenimi Državami in Nemčijo — dan 6. aprila — je izbral tajnik McAdoo kot dan, katerega se začne kampanja za tretje posojilo svobode (Liberty loan). Znesek, roki in pogoji posojila še niso določeni, ker so odvisni od nadaljnje zakonodaje po kongresu.

McAdoo izjavlja.

V svojem naznanilu je danes tajnik McAdoo rekel:

"Upam naprositi kongres v kratkem času za podelitev potrebne dodatne oblasti. Kajpada je začetni datum kampanje odvisen od novega zakonodajstva, ali upati je, da se stvar lahko preudari in odloči v zadostnem času za pričetek kampanje na predlagani dan.

"Dan 6. aprila bo za vedno posvečen dan v ameriški zgodovini in videti je posebno primerno, da se začetek drugega leta naše udeležbe v tej vojni za čast in pravice Amerike in svobodo sveta proslavi z navdušenim nastopom po vsej deželi za še eno posojilo svobode.

Pričakuje velike demonstracije.

"Kampanja naj bi se začela z velikimi demonstracijami patriotizma v vsakem mestu, kraju in selu v deželi, ki bi resnično izrazile duha vzbujene Amerike.

"Tega dne naj bi vsak Američan iznova obljubil svoji vladi polno mero svojih pripomočkov in sklenil doprinesti vsako zahtevano žrtev v istem gorečem duhu, ki navdaja naše hrabre sinove v francoskih zakopih in na vodovju Atlantika za prelitje svoje krvi v Amerike sveti stvari."

Amerikanski Slovenec

Ustanovljen l. 1891.

Prvi, največji in edini slovenski-katoliški list za slovenske delavce v Ameriki ter glasilo Družbe sv. Družine.

Izdaja ga vsaki torek in petek
Slovensko-Ameriška Tiskovna Družba
Inkorp. l. 1899.
v lastnem domu, 1006 N. Chicago St.
Joliet, Illinois.
Telefoni: Chicago in N. W. 100.

Naročnina:
Za Združene države na leto.....$2.00
Za Združene države za pol leta.$1.00
Za Evropo na leto.....$3.00
Za Evropo za pol leta.....$1.50
Za Evropo za četrt leta.....$1.00

PLAČUJE SE VNAPREJ.

Dopisi in denarne pošiljatve naj se pošiljajo na:
AMERIKANSKI SLOVENEC
Joliet, Illinois.

Pri spremembi bivališča prosimo naročnike, da nam natančno naznanijo POLEG NOVEGA TUDI STARI NASLOV.

Dopise in novice priobčujemo brezplačno; na poročila brez podpisa se ne oziramo.

Rokopisi se ne vračajo.

Cenik za oglase pošljemo na prošnjo.

AMERIKANSKI SLOVENEC
Established 1891.

Entered as second class matter March 11th, 1913, at the Post Office at Joliet, Ill., under the act of March 3rd, 1879.

The first, largest and only Slovenian Catholic Newspaper for the Slovenian Workingmen in America, and the Official Organ of Holy Family Society.

Published Tuesdays and Fridays
by the
SLOVENIC-AMERICAN PTG. CO.
Incorporated 1899.
Slovenic-American Bldg., Joliet, Ill.

Advertising rates sent on application.

Iz slovenskih naselbin.

Joliet, Ill., 4. marca. — "Delati moramo za Rdeči Križ in storiti več, nego smo storili doslej. Presebični smo bili in si nismo popolnoma stavili pred oči, kaj delajo naši vojaki za nas," je rekel Rev. Father John Plevnik, naš slovenski župnik, ki je dne 25. feb. zvečer otvoril shod gospa in gospodičen župljank slovenske cerkve sv. Jožefa, ki so začele z delom za Rdeči Križ. Pet članic društva Loretta Alumnae je prišlo omenjeni večer ob polosmih v našo župnijsko šolo, da poučijo naše patrijotično ženstvo o pomenu in namenu Rdečega Križa ter o načinu organiziranja slovenske podružnice oziroma nove enote, ki bo znana kot "St. Joseph's Slovenic Unit". Z delom se je takoj pričelo. Gospa Mary Anton Golobitsh je bila izvoljena za načelnico dela, in ta je izbrala za svoji pomočnici go. Mary Steve Stukel in go. Johano John Težak; prva bo nadzirala pletenje (knitting) in druga šivanje (sewing). Gospodične so izjavile, da bi rajši izdelovale ranocelniške obveze. Drugo zborovanje je bilo v četrtek zvečer. In sedaj je naše dično ženstvo med najpridnejšimi delavkami v Jolietu za Rdeči Križ. Pravijo, da jih bo v Sv. Jožefa slovenski enoti kmalu nad 50.

— Jugoslovansko zborovanje. V torek, dne 12. t. m. zvečer, bo v Jolietu veliko narodno zborovanje Hrvatov, Slovencev in Srbov. Govorila bosta dr. Leontič in dr. Vošnjak. Več o tem prihodnjič.

— Pogreb. Gospa Catharine Ilenič, soproga g. Johna Ileniča, slovenskega gostilničarja v Ottawi, Ill., je umrla zadnji četrtek, previdena s sv. zakramenti za umirajoče. Njene zemeljske ostanke so pripeljali v soboto opoldne v Joliet in danes dopoldne položili k zadnjemu počitku v Ileničevem družinskem grobišču na našem slovenskem pokopališču sv. Jožefa. Od sobote do danes je ležala krsta na odru v hiši g. Johna Jermana, 1112 N. Chicago st., katerega žena je sestra pokojnice. Kropit je prihajalo toliko ljudi, da je bila v hiši ves čas prava gneča. Pogrebni izprevod je bil pod vodstvom pogrebniške tvrdke A. Nemanich & Sin. Črno peto sv. mašo je služil Rev. John Plevnik, naš g. župnik, ki je opravil tudi nagrobne molitve. Pogrebci so bili gg. John Filak, Frank Korevec, John Kramarič, George Lopartz, John Mahkovec in Anton Trdič. V pogrebnem izprevodu je bilo 22 avtomobilov, napolnjenih s sožalnimi sorodniki in prijatelji, in en avto poln vencev in svežega cvetja. Blaga pokojnica je bila rojena v Črnomlju na Belokranjskem pred 49. leti. Družina Ileničeva je poprej živela dolgo vrsto let v Jolietu, kjer ima tudi svojo grobnico, v kateri sedaj počiva pokojnica poleg dveh svojih sinov in dveh hčera, ki so umrli pred njo. Za rajnico žalujejo njen soprog, g. John Ilenič, en sin, star 29 let, in tri hčere, od katerih sta dve omoženi; nadalje tri omožene sestre, namreč ga. Anna Jerman, Teresa Lilek in Margaret Panian, ter drugi sorodniki. Vsem tem naše iskreno sožalje, a blagi pokojnici večen mir in pokoj!

— V bolnišnici sv. Jožefa se nahajata izza četrtka rojaka Dominik Horvat in Alojzij Slak, oba prizadeta po vročinski bolezni, kakor nam poroča Rev. J. Plaznik. — Rojak Charles Žlajpoh je že toliko okreval, da zapusti bolnišnico v dveh ali treh tednih. Vsi drugi naši bolniki so se vrnili tekom zadnjih dni in tednov domov ozdravljeni.

— Po 25c. V tiskarni Amerikanskega Slovenca so na prodaj vojno-varčevalne znamke (War Savings Stamps) po $4.14, kakor tudi po 25c. Zadnje so zlasti primerne za otroke, da se navadijo varčevati.

— G. Frank Grum, član stavbne in kontraktorske tvrdke Frank Grum & Company, si je kupil nov lep avtomobil. G. Grum je zgradil lani 13 večjih hiš v splošno zadovoljstvo vsem dotičnim hišnim posestnikom, in letos jih upa zgraditi še več. G. Grum je tehnično izučen stavbenik. Pohajal je šole v Gradcu in na Dunaju ter napravil državni izpit v Ljubljani, kjer je sedem let posloval kot stavbni mojster ljubljanskega mesta. Če ga potrebujete, obrnite se nanj: 1100 N. Broadway.

— Pisma v jolietskem poštnem uradu imajo: Bobrick Nick, Klimek Felix, Lucič Jan, Radič Miss Stana.

— Ob priliki ženitovanj, krstov, pogrebov in drugih slučajih, ko potrebujete avtomobil, se oglasite pri meni, ki imam 7 passenger limousine-avtomobil za vse potrebe. Chicago tel. 2575, N. W. Phone 344 — A. Nemanich, Joliet. Adv.

Ottawa, Ill., 28. feb. — Danes meni, jutri tebi: tako pravi stari pregovor, katerega vsebina je pač resnična. Človek je danes zdrav in vesel, a jutri mu že mrtvaški zvon zapoje. Tako torej hitimo iz zemeljskega življenja v večnost.

Strašan in žalosten dogodek se je pripetil v soboto ponoči, to je med 23. in 24. februarjem, blizu Rock Island postaje. Med tračnicami je ležal mrtev, narbrž da ga je tovorni vlak povozil, in to je naš društveni sobrat Anton Marmor, star 34 let, neoženjen. Doma je bil iž Štajerskega. Druge podrobnosti o njem mi niso znane. Nagle in nepredivene smrti reši nas, o Gospod! V društvu je bil Majka Božja od Trsata Odsj. br. 22. Hrvatske Zajednice Ill. In tudi v delavskem društvu je bil, v Labor Union. Sprevoda sta se obe društvi udeležili. Črno peto sveto mašo za pokojnim je daroval nemški duhovnik Rev. Casimir J. Miller, O. S. B., St. Francis Church. Potem sta ga obe društvi spremili k večnemu počitku na katoliško pokopališče. Tam ga je duhovnik pokopal po katoliških obredih.

Ti pa, naš sobrat pokojni Tony, spavaj in snivaj sladak sen, in naj ti bode lahka gruda tuje zemljice! In kadar bode angelska tromba zadonela, o Gospod, obudi ga poslednji dan.

Frank Žagar.

Pueblo, Colo., 25. feb. — 1918. — Mesto Pueblo je včeraj prav primerno počastilo spomin domačega sina, ki je umrl v službi svoje domovine, ko je več nego tisoč meščanov prisostvovalo pogrebu umrlega Josipa Mehle, 17 let starega mornarja, ki je umrl v bolnišnici v San Diegu, Cal., dne 15. t. m.

Ko je študiral v radio-šoli, je mladenič zbolel. Njegovi stariši so bili obveščeni in so se pripravljali za odhod v nabrežno mesto k bolniški postelji svojega sina, ali še pred odhodom so prejeli žalostno vest o njegovi smrti. Zemeljski preostanki so bili prepeljani v to mesto.

Joseph Mehle je bil sin slovenskih staršev in rojen v Pueblu l. 1901. Dočim je mnogo ameriških Slovencev v armadi in mornarici Združenih Držav, je Mehle menda prvi ameriški fant slovenskih staršev, ki je umrl v vojaški službi med sedanjo vojno. Je tudi prvi v Pueblu rojeni mornar, ki je umrl, odkar smo v vojni z Nemčijo; in je tudi prvi katoličan iz Puebla, ki je umrl v Stric Samovi službi, odkar je bila vojna napovedana.

Zato se je zdelo primerno, prirediti pokojniku pogreb od strani vseh slojev mestnega prebivalstva, vseh veroizpovedanj in narodnosti, zlasti pa od strani raznih katoljških društev, in da se pokojniku napravi pogreb z vsemi častmi, ki pristojajo pogrebu člana mornarice.

Ob poldesetih včeraj dopoldne se je pričel pomikati pogrebni izprevod od hiše žalosti na Berwind avenue proti cerkvi Marije Pomagaj. Ameriški Slovenec E. J. Mensinger je bil maršal izprevoda Robert Roblek pa podmaršal. Red pogrebnega korakanja je bil sledeči: Dve veliki ameriški zastavi; Matt Jermanova vojaška godba, igrajoča pogrebno koračnico; Western Star Lodge društvo sv. Jožefa in meščanje; Pueblo Council No. 557 Knights of Columbus; veterani raznih vojn Združenih Držav; Pueblčanje v avtomobilih; mrliški voz, ves v zastavah in cvetju; ter avtomobili, vozeči sorodnike pokojnikove in prijatelje družine Mehle.

Pri cerkvi je pogrebno spremstvo čakala skupina kakih 300 šolskih otrok, katerih vsak je nosil v svoji roki ameriško zastavico.

Cerkev, ena največjih v mestu, je bila napolnjena do zadnjega kotička. Ko so prinesli z zastavo prepeto krsto v cerkev in jo postavili v ospredju pred altarjem, je bila skoro popolnoma zakrita s krasnimi venci, položenimi okrog nje. Slovesno črno mašo je služil Rev. Father Cyril Zupan, O. S. B., ob asistenci Rev. Father Bradley-a kot diakona in Rev. Father P. Zupana, O. S. B., kot subdiakona. Krasno cerkveno petje je izvajal cerkveni pevski zbor pod vodstvom g. Matt Jermana in s sodelovanjem Slovenskega pevskega društva "Prešeren". Po cerkvenem opravilu se je pogrebni izprevod pomikal na Roselawn-pokopališče, kjer so bili zemeljski ostanki pokojnikovi položeni k večnemu počitku." Pevsko društvo "Prešeren" je oskrbelo genljivo nagrobno petje in g. Robert Roblek je govoril v slovo pokojniku.

Za rajnikom žalujejo starši Frank in Margareta Mehle, brata Philip in Johnny ter sestri Frances in Valeria.

Poročevalec.

Waukegan, Ill., 28. feb. 1918. — (Naznanilo iz urada društva sv. Družine št. 6 D. S. D., Waukegan, Ill.) Tem potom naznanjam vsem članom in članicam, da se je na zadnji mesečni seji, ki se je vršila 17. februarja, sklenilo sledeče:

Da se društvo skupno zbere in pripravi za velikonočno spoved na Tiho nedeljo, to bo 17. marca in skupno sv. obhajilo z društvom Marije Pomagaj K. S. K. J. z zastavo in regalijami. To se pa prosi, da kar je največ mogoče korporativno. K temu ste vabljeni tudi člani, kateri ste oddaljeni od bližine, da se ne bo kateri potem izgovarjal, da ni vedel ali vedela.

Obenem se tudi vabi vse članstvo iz tega društva, da pridite v polnem številu na prihodnjo sejo, ker imamo več važnih stvari na dnevnem redu, radi igre in društvene zastave.

Drago članstvo, kakor Vam je znano, v vseh ozirih so časi kritičnega položaja. Zato gledajmo skupno in žrtvujmo, kolikor je v naših močeh in delujmo za napredek in procvit našega društva in procvit naše nove in mlade organizacije, ker bomo s pomočjo eden drugemu prišli enkrat do vrhunca, da bomo veseli in tudi ponosni, da smo člani društva sv. Družine.

Priporočal bi pa vsem članom in članicam, da se naroče na naše glasilo, Amerikanskega Slovenca, ker v listu je mnogo lepih in zanimivih povesti in glasilo, da vsak član lahko ve, kako da organizacija in društva obstanejo.

Rojakom pa priporočam, da katerega kaj veseli in še tudi se dobijo, da niso pri društvu, da se vpišejo in pristopijo k našemu društvu, ker je eno najcenejših in veselejših, točno izvršuje svoje finančno delo in kateri je že k temu društvu pristopil, se je veselo pohvalil, da je zadovoljen. Torej rojaki, pristopajte k društvom, ki Vam enkrat bodo v dobrobit in zadovoljnost.

Pozdrav vsem članom in članicam tega društva in celi organizaciji.

John Jamnik, tajnik.

ZGODOVINSKI PREGLED UKRAJINE.

(Dalje.)

III. Litva in Poljska.

Maloruske dežele so prišle kmalu pod tuje vladarje. Posebno so prežali nanje Litovci (Litvanci: sorodni Slovanom). Litve je ležala proti severu nad reko Njemenom. Že prvi knez litovski, Mindovg, ki je združil litovska plemena, je napadal gališko kneževino. Veliki knez Gerdimin (1316—1341) si je podvrgel v kratkem toliko maloruske zemlje, da se je imenoval kralja Litve in Ruske, njegov sin Oljgerd si je pa pridobil še Kijevščino in Podolje. Posebno južni Rusi so se radi pridruževali Litvi, da so se mogli tako z druženimi močmi tem laže otresti tatarskega jarma.

Ob istem času pa se je tudi sosedna Poljska potezala za gališko Rusijo, in tako so nastali med Litvo in Poljsko dolgoletni boji. Slednjič pa je pridružil Oljgerdov sin Jagajlo (1377—1434), ki je postal leta 1386. tudi poljski kralj, gališko Rusijo poljskemu kraljestvu.

Poljska je imela veliko opraviti z nemškimi "Križarji", in da bi se jih odkrižala, je iskala "unije" s kneževino Litvo-Rusijo, ki jo je vladal tedaj znani Vitovt. Vitovt se je združil z Jagajlom v upanju, da se potem laže ubrani mogočnih sosedov Moskve in Krimskih Tatarjev. Združeni vojski sta premogli za vedno Križarje leta 1410. pod Dubrovnom in Gruenwaldu in Tanenbergu.

Poljaki, videč veliko svojo moč v uniji, so si hoteli za vedno pridržati Litvo-Rusijo, a ker so zadeli na odpor, so dosegli svoj namen s pomočjo manjšega litovsko-ruskega bojarstva (boljarjev), kateremu so obljubili enaka prava z velemožnimi boljarji, kakor je bilo v Poljski. Prišlo je do ljubljinske unije leta 1569.

V tej uniji se je sklenila popolna jednakopravnost Poljske, Litve in Maloruske pod jednim kraljem, tedaj Žigmondom II. (1548—1572). Poljska pa se ni brigala za dano besedo in je bolj in bolj kršila unijo ter zatirala zlasti Malorusijo. Da bi jo bolj potlačila in priklenila nase, je preganjala rusko plemstvo, v ruske pokrajine pa je naseljevala poljske velemože, šlahto. Tako so došli v maloruske zemlje Zamojski, Potocki, Konecpoljski, Kalinovski, Ljubomirski, Jablanovski i. dr. ki so nam znani iz Sienkiewiczevich romanov (Z ognjem in mečem, Pan Volodijovski).

Ker se niso mogli Rusi braniti poljskega vpliva z orožjem, so se skušali rešiti s prosveto. Ustantvljali so cerkvene bratovščine, šole, liceje akademije, zavode in tiskarne. Najznamenitejši zavodi so bili Stavropigija v Lvovi, ki se je ohranila do danes, tiskarna v Ostrogi in mogiljanska akademija v Kijevu, ustanovljena od metropolita Petra Mogile.

IV. Panščina.

Kakor so že davno izgubili svobodo poljski kmetje, so jo izgubili polagoma tudi ruski—postali so "hlopi". Ker je v Ševčenkovih pesnih neštetokrat govor o panščini t. j. tlačanstvu, o jarmu, bremenih in obupnem stanju kmeta roba, zato si oglejmo panščino malo natančniše.

Tlačanstvo v naših krajih je bilo hudo, izzivalo često upore, celo kmetiške vojske, a poljsko in velikoruško (moskovsko) tlačanstvo je bilo v primeri z našim pravo živalsko robstvo!

V Stari Poljski se je razvila panščina iz fevda po nemškem vzorcu. Kralj se je imenoval neomejenega lastnika vse zemlje — torej tudi kmetov, ki so je obdelovali. V nagrado za zasluge in v plačo višjim vojakom ter dostojanstvenikom je dajal ali bolje posojal kralj cele pokrajine v dosmrtni užitek; le ti fevdalci so oddajali od svoje zemlje dele svojim vojakom, slugom itd. Fevd se je okrepil polagoma v posest, in poljska šlahta si je znala priboriti pravo, da ni mogel dajati kralj temu več pravic kakor drugemu. Raditega se je vsled složnega pritiska šlahte bolj in bolj ožila kraljeva moč — pravice šlahte do kmeta pa so rastle od dne do dne.

Že l. 1180. je moral kralj Boleslav I. prositi papeža pomoči in cerkvenih kazni proti šlahti, ki je pravcato drla podložne kmete — kralj sam ji ni mogel več do živega. In ker je umogočena šlahta dosegla polagoma celo prosto izbiro kralja, ji je moral novoizvoljeni kralj dajati za to vedno novih pravic.

L. 1520. so bili seljani do cela urobljeni.

Kmetje so bili "prikrepljeni" t. j. pritrjeni, privezani na zemljo — odtod tudi maloruska beseda "kripak" in "kripactvo", ki pomenja panščino. Nihče ni smel zapustiti zemlje brez dovoljenja pana, t. j. gospoda. Kakor zemljišče, tako je bil tudi kmet z vsem premoženjem lastnina panov. Kmetje so morali panu plačevati davek v denarju, brezplačno obdelovati panom njih polja in varšavski "sojim" t. j. državni zbor je l. 1573. predal kmete povsem pod oblast šlahte, ne samo s telesom in imetjem, ampak ji je izročil celo nadzorstvo nad vestjo ter pravico reševati prepire radi vere.

Bobrzynski piše: "Izključno od pana je bilo odvisno, ali in kedaj oprosti podložnika, da se preseli v mesto ali kam drugam; od njega je bilo odvisno, kakšna bremena, najemnino in robote se imajo naložiti podložnim in v kakšnem razmerju. Za krivice, tepenja in uboje kmet ali njegova družina ni mogla pana tožiti. Na ta način je postalo podloštvo selskega ljudstva zakon, dasi ga ni potrjevala nikaka državna postava. In vrhutega so imeli pani v svojih rokah vso zakonodajno oblast."

Kmet ni mogel pričati pred sodnijo, ni mogel skleniti nobene pogodbe, se ni mogel pritožiti nad šlahčičem, ni mogel postati uradnik, ni imel nikakih političnih pravic. Slahčič je "hlopa" lahko pregnal iz zemlje, ga prodal, pokvečil ali celo ubil; ako je pa hlop ubil smrtjo.

Po vsej pravici piše poljski pisatelj XVI. stol. Andrej Modževskij: "Govorimo o robstvu, v katero so pani ukovali kmete. Prodajajo jih kakor živino; kedar hoče pan, prisili hlopa, zapustiti zemljo. Šlahta naziva kmete in preprosto ljudstvo "pse". Tuintam čujem najnesramniše glasove: "Kdor bije hlopa je ravno tako, kakor bi bil psa."

Pani so si zlasti na Litovsko-Ruskem med razkolniki celo prisvajali pravo izbirati in nastavljati duhovne. Zgodilo se je često, da so pani prodajali duhovske službe, pobirali, pobirali, prejemali darove od duhovnov, si prisvojevali cerkveno posest itd. Pani so tudi sodili razkolne svečenike, gonili jih v zapore, pobirali davke od njih, itd. Najhujša šiba za uboge seljane pa so bili Judje — arendarji. Od plemičev so dobivali Judje v najem in upravo zemljišča in ž njimi tudi vsa prava, ljudi soditi in kaznovati. Judje so imeli celo cerkve v svoji upravi ter hranili cerkvene ključe. Za krst, za poroko so morali ubogi kmetje Judu plačevati, da jim je odprl cerkvena vrata. Istotako so morali plačevati tudi za službo božjo in pogrebe!

Jezuit Peter Skarga pravi, "da niso niti Turki niti Tatarji tako delali z narodom, kakor delajo pani"!

Moskovsko tlačanstvo je bilo ravno tako, deloma še celo hujše.

Tako grozno zatiranje svobodoljubnega naroda je moralo vzbuditi in izzvati krvav odpor!

(Dalje prih.)

True translation filed with the postmaster at Joliet, Ill., on March 5, 1918, as required by the act of October 6, 1917.

Britansko poročilo.

London, 28. feb. — Angleške čete so izvedle uspešen napad snoči proti sovražnikovim zakopom na griču Greenland, severno od reke Scarpe. Dvanajst ujetnikov in eno strojno puško smo dobili v naše roke.

Angleške in škotske čete so tudi napadle nemške postojanke v južnem delu Houtholške hoste ter privedle nazaj dvanajst ujetnikov in tri strojne puške.

Sovražnikovo topništvo je bilo delavno v soseščini Havrincourtske hoste in južno od reke Scarpe. Topništvo na obeh straneh je bilo delavno med prvim delom noči vzhodno od Ypresa.

ZA KRATEK ČAS.

Prav lahko.

Odvetnik pride nekdaj v jetnišnico mariborsko, ko ugleda med jetniki svojega znanca, vpraša ga: "Kako pa si prišel semkaj?"

"Oh, prav lahko!" odgovori mu ta. "Našel bi bil semkaj, ko bi bil tudi popolnoma slep; zakaj gnala sta me dva orožnika!"

V gostilni.

Natakar: "Izvolite kaj za večerjo?"

Gost: "No, kaj pa imate?"

Natakar: "Imam — imam telečje noge, svinsko glavo, pečena jetrca, nadevana prsa, nabodeno srce, volovski jezik, sveže možgane in — — —"

Gost: "In oslovsko pamet".

Zdrave ribe.

Bolnik: "Ali so ribe zdrave?"

Zdravnik: "Jaz nisem še nobene zdravil.

Praktično.

tudent (prijatelju, ki ga je stražnik spremil domov): "Ali mu ne daš za toliko prijaznost nobene napitnine?"

Prijatelj: "Ne, veš, jaz sem pri njem aboniran in mu dajem napitnino mesečno naknadno."

Res zoprno.

A: "Prijatelj, ali veš, kaj je pri snubitvi najbolj zoprno?"

B: "O vem, če namreč takole snubač namesto hčerine roke dobi — očetovo nogo!"

WAR
Savings Stamps

CENA TEKOM MARCA:
Ena znamka stane $4.14,
poln certifikat z 20. znamkami
pa $82.80.

Pri nas lahko kupite eno znamko ali več do 200.
Več kot 200 znamk ne prodamo eni osebi.

Pismenim naročilom je pridejati denarno nakažnico (Money Order) in še 16 centi za priporočeno Vam pismeno pošiljatev znamk.

Pišite po nje na:

Amerikanski Slovenec

1006 North Chicago Street
Joliet - - Illinois

Union Coal & Transfer Co.

515 CASS STREET, JOLIET, ILL.

Piano and Furniture Moving.

Chicago telefon 4313. Northwestern telefon 412.

Prvi in edini slovenski pogrebniški zavod

Ustanovljen l. 1895.

Anton Nemanich in Sin

1002 N. Chicago Street

Konjušnica na 205-207 Ohio St., Joliet, Ill.

Priporoča slavnemu občinstvu svoj zavod, ki je eden največjih v mestu; ima lastno zasebno ambulanco, ki je najlepša v Jolietu in mrtvaške vozove in kočije.

Na pozive se posluži vsak čas ponoči in podnevu.

Kadar rabite kaj v naši stroki se oglasite ali telefonajte. Chicago tel. 2575 in N. W. 344.

Naši kočijaži in vsi delavci so Slovenci.

Družba sv. Družine

(THE HOLY FAMILY SOCIETY)

V ZJEDINJENIH DRŽAVAH SEVERNE AMERIKE. Sedež: JOLIET, ILL. Inkorp. v drž. Ill., 14. maja 1915 Inkorp. v drž. Pa., 5. apr. 1916

Vstanovljena 29. novembra 1914

DRUŽBINO GESLO: "VSE ZA VERO, DOM IN NAROD." "VSI ZA ENEGA, EDEN ZA VSE."

GLAVNI ODBOR:

Predsednik.....GEORGE STONICH, 815 N. Chicago St., Joliet, Ill.
I. podpredsednik.....JOHN N. PASDERTZ, 1506 N. Center St., Joliet, Ill.
II. podpredsednik....GEO. WESELICH, 5222 Keystone St., Pittsburgh, Pa.
Tajnik.....JOSIP KLEPEC, Woodruff Road, Joliet, Ill.
Zapisnikar.....ANTON NEMANICH, Jr., 1002 N. Chicago St., Joliet, Ill.
Blagajnik.....JOHN PETRIC, 1202 N. Broadway, Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:

JOSIP TEŽAK, 1151 North Broadway, Joliet, Illinois.
MATH OGRIN, 12 Tenth St., North Chicago, Illinois.
JOSIP MEDIC, 918 W. Washington St., Ottawa, Ill.

FINANČNI IN POROTNI ODBOR:

ŠTEFAN KUKAR, 1210 N. Broadway, Joliet, Illinois.
JOHN JERICH, 1026 Main St., La Salle, Illinois.
JOHN J. ŠTUA, Box 66, Bradley, Illinois.

GLASILO: AMERIKANSKI SLOVENEC, JOLIET, ILL.

KRAJEVNO DRUŠTVO ZA D. S. D. se sme ustanoviti s 8. člani(icami) v kateremkoli mestu v državi Illinois in Pennsylvaniji z dovoljenjem glavnega odbora. Za pojasnila pišite tajniku.

Vsa pisma in denarne pošiljatve se naj naslove na tajnika. — Vse pritožbe se naj pošljejo na 1. porotnika.

Sebastopolska Najdenka.

PREVEL REV. JOHN PLAZNIK.

DRAMATIS PERSONAE.

Častita mati usmiljenih sester v francoski armadi na Krimu.

Sestra Katarina, Sestra Marija, } njeni tovarišici.

Miss Quigley, lastnica šolskega zavoda na Angleškem.

Madame Lacroix, francoska učiteljica v tem zavodu.

Roza, sebastopolska najdenka, učenka v istem zavodu.

Amalija Sharp, Bessi Goodenaugh, Viktorija Armstrong, Avgusta Noble, } njene součenke.

Vdova Maloney, njena strežnica.

Jeannette, strežnica pri sestrah.

Suzana, strežnica pri Miss Quigley.

PRVO DEJANJE.

Prvi prizor.

Notranjost šotora francoske armade pred Sebastopolom. V ozadju je oltar Matere Božje in druge nabožne stvari.

Častita mati in sestra Katarina sedite, zvijate obvezila in take reči.

Sestra Katarina. Platna bo premalo, častita mati. Če nam dobri prijatelji iz Francoskega ne pošljejo prav kmalu nove zaloge, bo naša zaloga kmalu prazna. Če izbruhne nov napad, kaj bomo pa potem počele z ubogimi vojaki, katere nam bodo trumoma vozili v bolnišnico?

Častita mati. Če pride tako daleč, bomo morale raztrgati naše samostansko platno. Vesele moramo biti, da smemo kaj žrtvovati za udobnost teh hrabrih vojakov, kateri se dajo tako mrcvariti za blagor naše domovine.

Sestra Katarina. Da, nikaka žrtev se ne da primerjati s tem, kar oni žrtvujejo. O, kadar jih vidim, kako so pokvarjeni in pohabljeni, kako se zvijajo v groznih bolečinah, kako so bledi in suhi, vendar pa pripravljeni vse pretrpeti, celo veseli, da smejo umreti za ljubo nam Francosko, tedaj me srce zaboli, da ne morem kaj več storiti zanje.

Častita mati. In vse to za Francosko?

Sestra Katarina. Francoska dežela je naša domovina, ali naj je ne ljubimo?

Častita mati. Da. Naša dolžnost je; toda kdor hoče obuditi in gojiti željo, kakoršno imaš ti, potrebuje višje ljubezni.

Sestra Katarina. Ne, ne hvalite moje želje, kakor bi bila kaj junaškega.

Častita mati. Ni bil moj namen, da bi te hvalila. Hotela sem ti le povedati, kaj naj nas vodi pri naših težavnem delu. Tu, v taboru, je nevarnost, da se nalezemo svetnega duha, kateri prevladuje okrog nas.

Sestra Katarina. Kar se tega tiče, sem že večkrat mislila, da so vojaki velikodušnejši od nas. Jaz bi ne mogla prestati takega strahu in tolikega trpljenja, če bi ne videla pred seboj boljšega plačila kakor to, katero čaka vojake za njihovo hrabrost. Pripoznam, da bi se prestrašila težav, katere moramo prestati vsak dan, če bi me ne spodbujalo kaj večjega, kakor ljubezen do domovine in čast.

Častita mati. Moj dragi otrok! Večkrat sem si domišljala, ko sem te gledala, ko si se sklanjala čez mrtvaške postelje, bleda in izmučena, da četudi imaš vzvišenejši pomen, vendar pa da je ta naloga pretežka za tebe, za tvoj pogum in tvoje zdravje. Ali ni res? Žalostna sem, ko vidim, kako hujšaš. Rada te oprostim tega bremena, če je pretežko zate.

Sestra Katarina. Predraga častita mati! Ko so Vas naše dobre predstojnice izvolile, da se podate na bojno polje, veste, da sem se sama ponudila, da delim z Vami križe in težave. Tedaj še nisem ničesar vedela o strahotah, ki nas čakajo. Sedaj jih poznam. V šotoru za obolele za kolero; v šotoru, kjer zdravnikov nož igra največjo ulogo; na zaduhlem parniku, natlačenem z ranjenci in umirajočimi, povsod sem bila z Vami in videla stvari, katerih niti domišljija ne more ustvariti. Če bi se morala odločiti sedaj, bi sprejela svojo nalogo s podvojeno gorečnostjo.

Častita mati. Zakaj pa si potem tako potrta in melanholična?

Sestra Katarina. Ali morem biti drugače ob takih prizorih? O, vojska! Ljudje jo slave. Tisočeri bodo brali o tem, kar se godi okrog nas, slikali si v duhu vse slavne boje in srca jim bodo postajala nemirna. Da, celo matere bodo kazale s ponosom na strani, kjer se piše o slavnih činih svojih sinov, kakor jih imenujejo. Če bi pač mogle videti, kakor mi vidimo, kako umre v njihovih srcih vsak čut usmiljenja, kako vdari eden na drugega, kake peklenske strasti se rode v njihovih srcih, kako se jim ta strast kaže na obrazu, kako se ljudje, morda najbolj krotki in nežnočutni, postavljajo in rjujejo veselja zavoljo gorja, katerega so prizadjali svojemu bližnjemu! Ko bi pač mogli slišati peklenski odmev vojnega krika — če bi vsaj mogli videti bojno polje, ko se je grom polegel, pridružiti se onim, kateri iščejo o polnoči ranjence in mrtvece — obmolknili bi in ne bi častili vojske z vzvišenimi nasloviti. Mi smo vse to videli in še več in kakor je v resnici. Ali moremo biti drugačni, kakor žalostni?

Častita mati. Vojska je v resnici strašna stvar — največja šiba, katero Bog pošilja ljudem. Ne smemo pa predolgo gledati sence na podobi. Ima tudi nekaj boljših potez. Prinese nam lahko ravno tako ljubezen, kakor sovraštvo. Vzbudi lahko hvaležnost, posebno za nas sestre. Ali nismo poplačane za svoje delo že s hvaležnimi pogledi trpečih vojakov?

Sestra Katarina. Nekaj veselja imamo že tukaj. Ali ni veselje gledati, kako se revežu potoči solza hvaležnosti? Nikoli ne bom pozabila, kako hvaležno me je pogledal ranjeni ruski vojak, ko je zagledal križ v moji roki. Do tedaj je bil neznosen, ni si dal pomagati, in vsakikrat je strgal obvezo od rane. Ko pa sem mu pritisnila križ na ustnice, se je tam pokazal smehljaj, kakoršnega še nisem videla preje. Odtedaj je bil miren. Iskal je blagoslova od svojega duhovna. Ali mu ta kaj pomaga?

Častita mati. Da, če ima trdno vero in ne pozna prave vere zavoljo svoje nevednosti.

Sestra Katarina (boječe). Kaj pa, če so učeni častniki in plemenitaši?

Častita mati. Zakaj to sprašuješ? To se pravi preveč radovedno raziskavati Božja pota.

Sestra Katarina. Njegova pota so pravična, toda (obrne se na stran, da bi zakrila solzo) velikokrat prav skrivnostna.

Častita mati. Kaj to pomeni? Jokaš? Zakaj govoriš o skrivnostih? Nikar se tako ne vznemirjaj, drugače te moram poslati domu na Francosko.

Sestra Katarina. O častita mati, ne govorite tako! Nikaka izpremenba ne more ozdraviti moje žalosti. Vem, da ni prav, da se vdajam takim mislim. Zaslužila sem grajo. Skušala se bom pomiriti.

Jeannette (vstopi). Zunaj je neka žena iz angleškega tabora in hoče z Vami govoriti, častita mati. Gre se menda za nekega otroka, če sem prav razumela.

Častita mati. Pripelji jo noter. (Jeannette gre ven in se takoj vrne z vdovo Maloney.)

Vdova Maloney (pade na kolena). Hvala Bogu, da vidim pravo, živo nuno. Denite mi roko na glavo in me blagoslovite.

Častita mati. Samo duhovnike in škofe se prosi blagoslova.

Maloney. O, ne. Duhovnikov blagoslov je ena reč, nunski pa zopet druga. Vsaka je dobra po svoje.

Častita mati. Bog Vas blagoslovi. Vstanite in povejte, s čim naj Vam postrežemo?

Maloney. Jaz ne potrebujem ničesar. Vdova Maloney je revna, pa si že sama zna pomagati.

Častita mati. Kaj pa hočete od mene?

Maloney. Zavoljo nekega otročička sem hotela govoriti z Vami.

Častita mati. Je otrok Vaš?

Maloney. Ni ne. Pa zato je vseeno tak ljubček. Ker se nikdo ne briga zanj, se moram pa jaz.

Častita mati. Sirota?

Maloney. Tega ne morem povedati, ker ne vem, če je otrok kedaj imel očeta ali mater.

Častita mati. Nikoli imel očeta ali matere? Kaj pa mislite?

Maloney. Ker nisem nikoli slišala o njih.

Častita mati. Kako ste pa potem prišli do otroka?

Maloney. To sem Vam ravno hotela povedati, če bi mi bili dali toliko časa.

Častita mati. Pripovedujte. Ne bom Vas motila.

Maloney. Vidite, tako je bilo. Ko sva izstopila iz ladje, jaz in moj ubogi mož, Barney Maloney, Bog mu daj večni mir in pokoj, ko smo stopili na obalo, smo Ruse pošteno nabili ob reki Almer. O, kako smo se tepli!

Častita mati. Menda vendar ne nameravate reči, da ste se tudi Vi bojevali ob Almi?

Maloney. Ne jaz sama; moj mož se je; veste, to je vseeno; posebno še zato, ker nisem bila daleč zadaj. Ali nisem ravno jaz prišla k njemu, ko je izpraznjeval steklenico, katero je vzel mrtvemu Rusu? Potegnila sem ga za ušesa in rekla, naj ga bo sram, da tako čas trati, namesto da bi zavzemal Sebastopol. Vendar ga nismo zavzeli tisti dan, škoda.

Častita mati. Res škoda; si bi ga bili zavzeli tisti dan, pa bi več mož danes ponosno stopalo, tako pa leže v grobu.

Maloney. Resnica; boljše za Vas in tudi za ubogega Barneya.

Častita mati. Ali je Vaš mož mrtev?

Maloney. Mrtev, mrtev. Ubogi fant! V zadnji veliki bitki so ga ubili. Ej, počakaj, saj še nisem do tega prišla. Počakajte malo — kje sem že bila? O, se že spominjam. Ko smo nabili Ruse, smo korakali po suhem, ni bilo potov ali pa vsaj takih potov, katera bi bila potom podobna. Tako slab dan je bil. Hodili smo po blatu, po kamenju, plezali smo skozi trnje in čez skale, šli smo in šli, kakor da bi ne hotelo biti nikoli konca našemu potu.

Častita mati. Prosim Vas, skončajte enkrat svojo pripovedko.

Maloney. Saj sem ravno začela. Nazadnje, kaj vidimo? Lepo hišo v nebeško lepem vrtu, vsa v rožicah in ne vem, kaj še? Rudečesukneže, pa so se razbili na kose v prej kakor pol ure.

Sestra Katarina. Nesrečna vojska. Nikomur ne prizaneseš!

Maloney. Kaj bi Vi rekli šele potem, ko bi bili videli to hišo znotraj. Pa tega nismo vsega sami storili. Bila je tam kopica teh grdih kozakov, ki niso vedeli, da smo tako blizu. Razbijali so mize in ogledovali in gledali, kaj bi našli.

Sestra Katarina. Kako lepa hiša je to bila morda še isti dan!

Maloney. Še tudi tisto uro. Jasno je bilo, da so imenitni ljudje ravnokar odšli. V eni sobi sta dva kozaka ravno davila služkinjo, da bi dobila od nje tega ljubkega otročička; imel je namreč na sebi zlat križec, zavoljo tega otroka sem prišla.

Sestra Katarina. Ali ste ga rešili o pravem času?

Maloney. Ravno o pravem času. Eden izmed kozakov je ravno začel pretepavati dekleta, ko sem jaz prihitela in ga prijela za roko, s katero je zavihtel meč, Barney pa mu je porinil bajonet v usta.

Sestra Katarina. Nedolžni otrok, ki je moral gledati kri tako mlad!

Maloney. Kri! Čisto je oškropljen s krvjo in še jaz zraven; po pomoti me je vdaril še po roki.

Častita mati. Ali so vmorili kozaka?

Maloney. O, že čisto mrzel je; drugi pa je stekel ven in skočil na konja ter je še pozabil reči "hvala lepa" za kroglje, katere so pošiljali za njim.

Sestra Katarina. Kaj pa se je zgodilo s služkinjo?

Maloney. Zbežala je v drugi smeri. Ni me hotela poslušati, četudi sem vpila za njo tako lepo, kakor sem le znala. Poznala je pota boljše, kakor jaz in se skrila v gozdu.

Sestra Katarina. Vi ste pa vzeli nedolžnega otroka. Gotovo ga ljubite sedaj, kakor bi bil Vaš.

Maloney. Res. Ali tudi ne zasluži, ta ljubček? Kmalu je postal srček celega regimenta. Veliko častnikov me je že prosilo za otroka. Pa ga ne dam. Uboga vdova Maloney ne zna vzrediti gospe iz nje, a bi rajši dala življenje, kakor deklico.

Častita mati. Vi bi radi, da bi Vam me pomagale?

Maloney. To je ravno, po kar sem prišla. Dokler je bil ubogi Barney še živ, je že še šlo. Sedaj ga pa ni več — Bog mu bodi milostljiv. Kaj bi bilo z menoj, če bi se me ne bil usmilil gospod Sheahan in mi dobil službo pri postrežnicah. Vidite, da tam ne morem imeti ljubljenke pri sebi; gospod Sheahan mi je nasvetoval, naj grem tu doli k nunam in jih prosim za Božjo voljo, naj mi nekoliko pomagajo, dokler se ne vrnem na Irsko.

Častita mati. Z veseljem bomo pomagale, četudi imamo tako slaba sredstva.

Maloney. O, slabše se ji ne more goditi, kakor v mrzlih šotorih tam zgoraj. Barney je pred svojo smrtjo naredil zanjo še ljubko zibelko. Bo vsaj posteljo imela.

(Jeannette hitro vstopi.)

Jeannette. Častita mati! Nujno Vas potrebujejo. Prinesli so ranjenega ruskega častnika. Ne bo dolgo živel.

Častita mati. Hočem ga sprejeti. Pojdi z menoj, sestra Katarina. (Odidete.)

Maloney. Ali je general s kakim dolgim imenom, da bi se človek zadavil, predno ga izgovori?

Jeannette. Menda ni general. Gotovo pa je visok častnik. Njegova obleka je vsa pokrita z zlatom in ima zlat križ na prsih.

Maloney. Revež. Spominja me na Barneya. Ne mislim na njegovo visokost in lepoto, četudi je bil Barney lep dovolj za mene. Kako dober človek je bil! Sicer se je včasih napil in me malo pretepel, pa to ni delal on, ampak — Bog mu grehe odpusti — žganje. Predno je šel v vojsko, se je lepo spovedal, se zaklel, da ne bo več pil in ravno, ko je postal dober, sem ga zgubila. O Barney, moj Barney! (Pade na kolena in se joka. Jeannette skoči k njej, da bi jo potolažila. Zagrinjalo pade.)

(Dalje prih.)

MALI OGLASI.

Amerikanski Slovenec je razširjen po celi Ameriki in kjerkoli so Slovenci, tam nekdo dobiva naš list, zato pa so oglasi v tem listu vedno uspešni. Kadar koga iščete, pošljite oglas v naš list, ki ga gotovo najde v kratkem času.

Mal oglas stane po 1 cent za vsako besedo za enkratno objavo ali prvo priobčenje, če pa kdo hoče oglas večkratno objaviti se naj računa za vsako nadaljno objavo po en cent za vsaki dve besedi.

Istotako se računa od raznih zahval, naznanil smrti, krstov, porok in drugih malih oglasov po 1c od vsake besede.

Naročilu je pridejati denar ali znamke po 1c.

RABIM DVA DOBRA FANTA, PA tudi moža in ženo z malo družino, za delo na farmi. Stalno delo, dobra plača. Več pove: J. M. Nemanich, R. 1, Tower City, N. Dakota.

Hud kašelj.

Čitajte kar nam je pisala Mrs. Ant. Hantl iz Ernest, Pa.: "Moj sinko je imel hud kašelj. Dala sem mu Severov Balzam za Pljuča in takoj drugo jutro se je bolje počutil. Naslednjo noč je prav dobro spaval." Poskusite zdraviti s Severovim Balzamom za Pljuča v slučajih kašlja, prehlada, hripavosti, hropenje v grlu, kašelj in influenco ter bronchitis. Cena 25 in 50c v vseh lekarnah. W. F. Severa Co., Cedar Rapids, Iowa. — Adv. Feb.

Pozor!

Zopet se je odprla sezona za postavljati hiše.

Podpisani prevzamem vse vrste stavbeno delo bodisi iz lesa, cementa, opeke ali kamna in druge tvarine.

Izdelam hišo po vašem okusu, kakor sami želite.

Na željo izdelam proračune in načrte.

Ako vam manjka denarja, vam jaz preskrbim posojilo.

Moji delavci so zavarovani, da se vam ni bati sitnosti.

Se priporoča

Slovenska stavbinska tvrdka

Frank Grum

1100 N. Broadway, Joliet, Illinois.

Chicago Phone 4635.

KILA OZDRAVLJENA.

Ko sem pred leti vzdignil neko deblo, sem se bil vtrgal. Zdravniki so mi svetovali edino pomoč v operaciji. Pas mi ni pomagal. Konečno sem dobil nekaj, ki me je popolnoma ozdravilo. Leta so prešla, a kila se ni povrnila dasi imam težko delo kot tesar. Ozdravljen sem bil brez operacije, zgube časa ali sitnosti. Jaz ne prodajem ničesar, pa dam nasvet kako ozdraviti kilo brez operacijeali zgube časa, če mi pišete na Eugene M. Pullen, Carpenter, 485 D, Marcelus Ave., Manasquan, N. J. Izrežite ta oglas in ga pokažite vtrganim, da mu ohranite življenje ali vsaj preprečite sitnosti, tarnanje in konečno operacijo.

ANTON STRAŽIŠNIK,

1219 Summit Street, Joliet, Illinois.

Karpenter in Kontraktor.

Stavim in popravljam hiše in druga poslopja. Predno oddate kontrakt ali delo, vprašajte za moje cene. Vse delo jamčim.

Carl Schreiber

Chicago Phone 3496.

519 Marble St. :: Joliet, Illinois.

SLOVENSKI BARVAR IN SLIKAR.

Barvam poslopja, znotraj in zunaj, ter opravljam vsak posel, ki spada v barvarskega obrta področje.

Obešam stenski papir.

PAIN-EXPELLER

je postal domača beseda v vsaki slovenski družini radi neprekosljivega čina pri tolikih bolečinah in nadlogah.

Sedajne razmere so nas primorale, povišati ceno na 35 in 65 centov za steklenico, ako hočemo, da ostane iste kakovosti in da enako učinkuje.

S tem imate jamstvo, da staro, dobro sredstvo z isto močjo tudi dobite. Nikar se dajte premotiti z nižjo ceno ničvrednih ponaredb.

Stari, pravi Pain-Expeller dobete le v zavitku kot je tu naslikan. Pri kupovanju pazite na sidro znamko, na besedo **Loxol** in na naše ime.

Pravi Pain-Expeller je dobiti v vseh uglednih lekarnah in naravnost od nas. Steklenica za 65c. je koristneja kot pa za 35c. ker obsega več kot dvakrat toliko.

F. AD. RICHTER & CO.
74-80 Washington Street, New York

Poskusite Novo Pivo

Old Lager

V STEKLENICAH

Je BOLJŠA in okusnejša pijača, kot katero drugo pivo.

IZDELUJE GA

Joliet Citizens Brewing Co.

Oba telefona 272

Dobite je vseh boljših salunih v Jolietu

Naša velika in moderno urejena tiskarna

izdeluje najhitreje in najlično je VSE VRSTE TISKOVINE ZA

slavna društva,
cerkve in šole,
trgovce in obrtnike,
ter zasebnike.

Prestavljamo iz slovenskega in drugih jezikov v angleškega in obratno.

Predno naročite tiskovine, kakor: Pismeni papir, kuverte, vizitke, nakaznice pobotnice, pravila in poročila, ali tiskovine za prirejanje veselic in razne druge take stvari. Pišite nam za cene, da si prihranite denar.

Amerikanski Slovenec

Prva slovenska unijska tiskarna v Ameriki.

V lastnem domu---1006 N. Chicago St., Joliet, Ill.

MALI VITEZ

(PAN VOLODIJEVSKI.)

Zgodovinski roman. Spisal H. Sienkiewicz.

Po poljskem izvirniku poslovenil Podravski.

(Dalje.)

XI.

Še preden so odrinili Turki izpod Drenopolja, je bilo nastalo veliko gibanje po vseh poljskih stanicah nad Dnestrom. Zlasti v Hreptov, ki je bil Kamencu najbližji, so donašali hetmanovi poslanci povelje za poveljem. Mali vitez jih je izvrševal ali sam, ali pa jih je, kolikor se niso tikala njega, po zanesljivih ljudeh pošiljal dalje. S temi povelji se je precej zmanjšala posadka hreptovske trdnjave. Gospod Motovilo je odšel s svojimi Semeni celo tja pod Human Hanenku na pomoč, ki se je s periščem kazakov, zvestih ljudovladi, kolikor mogoče krepko držal zoper Dorošenka in zoper krimsko ordo, z njim združeno. Gospod Mušalski, nedosežni strelec, gospodje Snitko, Nenašinec in Hromika so odgnali plemiški prapor in Linkhausnove dragonce v Batoh, nesrečnega spomina, kjer je stal gospod Lužecki. Temu je bilo naročeno, naj pozorno opazuje Dorošenkovo gibanje.

Gospod Boguš je dobil povelje, naj se pomudi v Mohilovu, dokler na prosto oko ne ugleda čambulov. Naročila hetmanovo so čakala tudi slovečega Rušiča, ki je edini presezal Volodijevskega, ki pa je odšel na čelu maloštevilnega krdela na stepo ter ondi zaniknil, kakor bi bil padel v vodo.

Pač pa se je čulo o njem pozneje, ko so dospele čudne vest, da okrog Dorošenkovega tabora in okrog orde kroži nekdo kakor zli duh, ki vsak dan pobija posamezne vojake in manjša krdela. Domiljali so si, da izvrstni Rušič napada sovražnika, zakaj kdo drug, razun malega viteza, ne bi ga vedel napadati tako. In res je bil to gospod Rušič.

Volodijevski bi bil imel oditi po določenem načrtu v Kamenec, zakaj ondi ga je potreboval hetman, češ, da je bil to vojak, čigar navzočnost vlije nado v srce ter dvigne duha tako bivalcem, kakor posadki.

Hetman je bil prepričan, da se Kamenec ne ubrani. Bilo pa mu je dokaj do tega, da se brani čim najdalje, zlasti dokler ljudovlada ne nabere potrebnih vojakov za obrambo.

V tem prepričanju je poslal kakor v gotovo smrt najslavnejšega viteza v ljudovladi in vsem priljubljenega vojaka. Pošiljal je v smrt najslavnejšega bojevnika, in ni mu bilo žal. Hetman je mislil neprestano, kakor je rekel pozneje pod Dunajem: da gospa Vojnina utegne roditi vojake, ali vojna jih zgolj ugonablja. Bil je celo sam odločen pasti ter je smatral za najpreprostejšo dolžnost vsakega vojaka, da pade in da, kadar more s smrtjo izkazati domovini znamenito uslugo, smatra smrt za ljubezen in veliko nagrado. Hetman pa je vedel, da je mali vitez z njim istega mnenja.

Sicer pa sedaj ni utegnil misliti, kako bi prizanašal posameznim vojakom, ko se je bližala poguba cerkvam, mestom in pokrajinam v ljudovladi, ko se je vzhod dvigal z močjo, kakršne se še doslej ni spominjal nihče, na boj zoper Evropo, zoper vse krščanstvo, ki ljudovladi, zavarovano z njenimi prsmi, ni mislilo iti na pomoč. Hetmanu je moglo biti samo do tega, da bi bil Kamenec pred vsem drugim bran ljudovladi, pozneje pa bi bila ljudovlada zaščitnica ostalemu krščanstvu.

Kaj bi se bilo utegnilo zgoditi, ako bi imela moč, ako ne bi je ugonobljal nered? Toda hetman ni imel dovolj vojakov niti za četovanja, kaj šele za vojno samo! Ako je poslal nekoliko vojakov na ta kraj, se je pokazala praznina na drugem, in val napadnikov jo je lahko zajel brez ovir. Straže, ki jih je razstavljal sultan ponoči v svojem taboru, so bile številnejše nego hetmanovi prapori. Naval se je bližal od strani, od Dnepra in od Dunava. Ker pa je bil Dorošenko z vso krimsko ordo bliže ter je že poplavljal krajino, požigal stavbe in moril ljudi, so šli glavni prapori proti njemu, a na drugi strani je celo nedostajalo ljudi za četovanje.

V tem težavnem položaju je napisal hetman Volodijevskemu tele besede:

"Že sem premišljal, ali naj te pošljem v Raškov proti sovražniku, toda prestrašil sem se, da v tem primeru ne bi dospel v Kamenec, ako bi orda na sedmerih brodovih pridrla v naš kraj in zalila krajino. V Kamencu pa si mi neizogibno potreben. Šele včeraj sem se spomnil Novoveškega, ki je izkušen in odločen vojak, in ker se človek v obupu loti vsega, mislim, da mi dobro postreže. Kolikor mu moreš poslati lahke konjice, toliko mu je pošlji, on pa naj odide z njo kolikor mogoče nadalje, naj se pojavlja povsod in trosi novice o velikem številu naše vojske. Kadar pa bo že imel sovražnika pred očmi, naj šviga semtertja pred njim, pač pa naj se ne da zajeti. Znano je, odkod pridejo, toda ako bi zapazil kaj novega, ti mora to takoj naznaniti, ti pa mi brez odloga pošlji poročilo v Kamenec. Novoveški naj nemudoma odide, ti pa bodi pripravljen na pot v Kamenec; pač pa počakaj, dokler ne dospo novice iz Moldave od Novoveškega."

Ker je Novoveški časih bival v Mohilovu, se je čula vest, da namerja itak dospeti v Hreptov. Mali vitez mu je torej zgolj namignil, naj pospeši prihod, češ, da ga po hetmanovi volji čaka opravek v Hreptovu.

Novoveški je dospel tretji dan. Znanci so ga komaj spoznali ter si domislili, da ga je bil Beloglavski po pravici nazval koščenjaka. Ni bil to več oni mladi, bujni, veseli in svojeglavni človek, ki je planil na sovražnika s smehom, konjskemu rezgetanju podobnim, ter mahal tako močno z mečem, kakor se obračajo lopate vetrnega mlina na sapi. Bil je shujšan, rumen, zasinel in ob tej shujšanosti še bolj podoben velikanu. Z na pol zaprtimi očmi se je oziral po ljudeh, kakor ne bi poznal niti najboljših znancev, in skoro vsako reč mu je bilo treba dvakrat ponoviti, zakaj videti je bilo, kakor da v prvem hipu ne umeje vsega. Izvestno se mu je v žilah namesto krvi pretakala grenkost; izvestno se je trudil, da ne bi mislil na nekatere reči, trudil, da jih pozabi, da ne izgubi pameti.

Res, v tej krajini ni bilo človeka, ni bilo rodbine, med vojaki ni bilo ni enega dostojnika, ki se ga ne bi bila doteknila nesreča iz poganskih rok, ki ne bi objokavali koga izmed znancev, prijateljev, sploh dragih svojcev, toda nad Novoveškim se je uprav raztrgal oblak nesreče. V enem dnevi je izgubil očeta, sestro in zaročnico, ki jo je ljubil z vso močjo bujne svoje duše. Ljubše bi mu bilo, da sta umrli sestra in ona sladka, ljubljena deklica, da sta izginili pod mečem ali v plamenu. Toda njiju usoda je bila taka, da celo največja muka proti njej za Novoveškega ni bila nič. Trudil se je, da ne bi mislil nanjo, zakaj vedel je, da se ta misel kar najbližje dotika zblaznosti — a vendar se mu to ni posrečilo.

Njegov mir je bil zgolj navidezen. V njegovi duši nikakor ni bilo vdanosti, in vsakdo je lahko uganil na prvi pogled, da se pod tem mrtvilom skriva nekaj zlega in strašnega in da tedaj, kadar izbruhne, ta shujšani velikan zvrši še nekaj ogromnega nalik razburkanemu življu. Bilo mu je to razločno napisano na čelu, da so se mu celo prijatelji bližali z nekako bojaznijo in se ob razgovoru z njim izkušali izogniti temu, kar se je bilo zgodilo.

Pogled na Barbko v Hretopvu je iznova zbodel zatajeno njegovo bolest. Ko ji je pri pozdravu poljubil roke, je jel zdajci stokati kakor zober, ki ga more. Oči je imel zalite s krvjo, in žile na vratu so se mu napele kakor vrvi. A ko mu je Barbka plakaje z ročicami stisnila glavo, se je zgrudil pred njo, in dolgo ga niso mogli spraviti na noge. Toda ko je zvedel, kakšen posel mu je zaupal hetman, je dokaj oživel. Žarek zle radosti mu je prešinil lice, in rekel je:

"Storim to, storim, pa še kaj več."

"Ako kje srečaš tega steklega psa, daj mu, kar mu gre!" omeni Zagloba.

Novoveški ni takoj odgovoril, nego je samo gledal Zaglobo. Zdajci pa se mu je zblaznelost zaščrčala v očeh; vstal je in stopil proti staremu plemiču kakor bi se hotel vreči nanj.

"Ali verjamete," je dejal, "da temu človeku nise mstoril nikdar kaj žalega, nego da sem mu bil zmerom naklonjen?"

"Verjamem, verjamem!" odgovori Zagloba urno in se orezno umakne za malega viteza. "Celo sam bi šel s teboj, pa me trga po nogah."

"Novoveški!" reče mali vitez, "kdaj odideš?"

"Nocoj."

"Dam ti sto dragoncev. Z drugo stotnijo in s pešci vred ostanem sam tukaj. Pojdi na majdan."

Šla sta, da oddasta povelja. Na pragu ju je srečal, raven kakor struna, Izidor Lušnja. Novica o pohodu se je raznesla po majdanu; zato je nadstražnik v svojem imenu in v imenu svoje čete naprosil malega viteza, naj mu dovoli odriniti z Novoveškim.

"Tako torej? Kako, da hočeš oditi od mene?" ga vpraša Volodijevski začuden.

"Gospod polkovnik! Zarotili smo se zoper tega lopova. Morda nam pride v roke."

"Resnica! Gospod Zagloba mi je povedal o tem," odgovori mali vitez.

Lušnja se obrne k Novoveškemu:

"Gospod poveljnik!"

"Kaj hočeš?"

"Ako ga dobimo, dovolite, da ga 'preskrbim' jaz."

In taka ljuta upornost se je pokazala Mazuru na licu, da se je Novoveški takoj priklonil Volodijevskemu in rekel proseče:

"Milost, posodite mi tega človeka."

Volodijevski se ni hotel upirati, in še istega večera na noč je sto jezdecev z Novoveškim na čelu krenilo na pot.

Šli so po znani poti na Mohilov in Jampol. V Jampolu so srečali staro raškovsko posadko, izmed katere se je na hetmanovo povelje dvesto vojakov pridružilo Novoveškemu, drugi pod po veljstvom Beloglavskega so imeli odriniti v Mohilov, kjer je bil ostal gospod Boguš.

Novoveški je odšel navzdol proti Raškovu. Ondotna okolica je bila že popolna puščava. Mestece je bilo izpremenjeno v kup pepela, ki so ga bili vetrovi razpihali na štiri strani sveta. Neštevilni prebivalci pa so bili zbežali pred pričakovano nevihto. Bilo je že v početku majnika, in dobruška orda se je utegnila vsak hip prikazati v tem kraju.

Zato je bilo kaj nevarno posedati tukaj. Res je še stala orda obenem s Turki na kačunkaurijski planoti, toda to v tej dolini ni bilo znano, in zato je vsakdo izmed bivših prebivalcev raškovskih, ki so se oteli za poslednjega klanja, odnesel glavo, kamor je mogel.

Lušnja je spotoma delal načrte, katerih naj bi se po njegovem mnenju držal Novoveški, da bi srečno in uspešno napadal sovražnika. V tej stvari se je kaj rad pomenkoval s preprostimi vojaki.

"Vi, konjske glave," jim je dejal, "vi se ne spoznate v tej reči, toda jaz sem že star, jaz se spoznavam. Pojdimo v Raškov, ondi se poskrijemo v jarke ter ga počakamo. Ko dospe orda k brodu, se prepeljejo najprej mala krdela, kakor je to navada pri njih. Čambul stoji in čaka, dokler mu ne naznanijo prednje straže, da je vse varno. ŠeleŠ trenutek kesneje odrinemo za njimi ter jih odženemo pred seboj celo pod Kamenec."

"Ali ondi ne moremo ujeti tega psa," reče prostak.

"Jezik za zobmi!" odgovori Lušnja. "Kdo neki pojde naprej, ako ne Lipki?

In videti je že bilo, da se izpolni nadstražnikova napoved. Ko je Novoveški dospel k Raškovu, je dal vojakom počitek. Vsi so bili že prepričani, da krenejo k jarkom, katerih je bilo vse polno po okolici, in da se ondi poskrijejo, dokler ne dospo prva sovražna krdela.

Toda drugega dne po počitku odžene poveljnik prapor tja za Raškov.

"Ali pojdemo k Jahorliku ali kaj?" vpraša nadstražnik.

Takoj za Raškovom se približajo tikoma do reke, in preden bi izmolil nekoliko očenašev, obstanejo nad tako imenovanim "Krvavim brodom". Novoveški ne reče besedice, nego požene konja v vodo ter jo prebrede.

Vojaki se jamejo osupli gledati. "Kako, ali gremo v Turčijo?" so povpraševali drug drugega. Toda to niso bili plemiči iz črnovojnikov, pripravljeni na posvet in protest, nego preprosti vojaki, vajeni železne discipline v stanicah. Zato je za poveljnikom stopila v vodo prva vrsta, za njo druga in tretja. Ni bilo najmanjšega omahovanja. Čudili so se, da tristo konj uhaja v Turčijo, kateri se ne more upirati ves svet, toda šli so. Razgugana voda je oblivala konjem boke, nehali so se čuditi ter so mislili samo na to, kako ne bi zmočili zaloge živeža in samih sebe.

Šele na nasprotnem obrežju so jeli iznova ogledovati drug drugega.

"Za Boga! Torej smo že na Moldavskem!" so šepetali potihoma.

In drug za drugim so se ozirali za Dnester, ki se je v zapadajočem solncu lesketal kakor zlat rdeč trak. Obrežne skale, polne otlin, so se takisto kopale v jasnih žarkih. Stale pa so kakor zid, ki je ločil v tem hipu to perišče ljudi od domovine. Za marsikoga je bila to res poslednja ločitev.

Nadstražniku Lušnji je prišla v glavo misel, da je poveljnik morda zblaznel; toda poveljnik ima pravico, da zapoveduje, vojak pa dolžnost, da sluša.

Konji, stopivši iz vode, so jeli glasno hrskati. "Zdrav! zdrav!" so se razlegali glasovi vojakov. Imeli so to za dobro znamenje, in nekaka nada jim je stopila v srce.

"Naprej!" zapove Novoveški.

In vrste vojakov so krenile na daljši pohod ter šle proti zapadajočemu solncu, proti onim tisočim, proti onemu roju ljudi, proti onim narodom, stoječim na Kačunkaurih.

XII.

Prehod Novoveškega črez Dnester z njegovimi tristo sabljami proti stotisoč bojevnikom je bil čin, ki ga je moral človek, ne seznanjen z vojno, smatrati naravnost za blaznega. Ali bila je to zgolj drzna bojna odprava, ki je mogla računati na uspeh.

Sosebno se je takratnim preganjalsem tatarskih krdel pogostoma pripetilo, da so morali iti proti stokrat številnejšim čambulom in potem bežati pred njimi, da so v najbližjem trenutku krvavo kaznovali svoje zasledovalce. Prav tako, kakor volk časih izvabi pse za seboj, da se potem v najbližjem trenutku obrne in raztrga najpogumnejše, tako so delali tudi oni. Zverina se je hipoma izpremenila v lovca. Bežali so, se skrivali, se pritukovali, gonili sami, iznenada napadali ter ugriznili na smrt. To je bila ona znana "procedura s Tatarji", pri kateri so drugi druge presezali po lokavosti in vabi. S tem ravnanjem se je najbolj odlikoval gospod Volodijevski in za njim Rušič, a za njima gospod Pivo in Motovilo; toda tudi Novoveški, ki se je izza mlada učil bojevanja na stepi, je pripadal onim, katerih imena so najbolj slovela, in zato je bilo kaj verjetno, da se tedaj, ko pride ordi pred oči, vendarle ne da ujeti.

Njegova odprava je smela računati na uspeh tudi zato, ker se je za Dnestrom razprostirala puščava, v kateri se je bilo lahko skriti. Le tuintam na obrežju je bila kje naselbina, sicer pa je bila krajina le malo obljudena. Na obrežju je bil svet dokaj strm in skalovit; dalje je bila stepa ali zemlja, zarasla z gozdom, po kateri so blodile številne črede živali, pričenši od divjih bivolov, do jelenov, srn in nerescev. Ker pa je hotel sultan pred odpravo "začutiti vso svojo moč" ter sešteti svoje sile, je morala belgrajska, dobruška in še druga oddaljenejša orda na padišahovo povelje kreniti celo za Balkan, in za njimi so šli tudi moldavski Karalasi, tako da je bila krajina še bolj pusta. Mogoče je bilo prebiti na pohodu po cele tedne in ne srečati nikogar.

(Dalje prih.)

Bala za telefonistinje.

V Londonu imajo telefonistinje lepo navado. Če se katera omoži, tedaj ji vsaj deloma kupijo balo njene tovarišice. Vsaka da v to svrho pol šilinga, to je, približno 12 c. Ker je v Londonu več tisoč telefonistinj, tedaj zberejo lepo svoto, ki sicer ne zadošča za veliko balo, vendar ji je pa s tem precej pomagano. Balo izroči srečni nevesti deputacija njenih koleginj. Taki slučaji se kaj pogosto dogajajo, vendar pa vsaka telefonistinja rada daruje, ker upa, da pride tudi na njo vrsta.

ATLAS — ZASTONJ.

Še imamo nekoliko ročnih atlasov celega sveta, katere damo zastonj onim naročnikom, ki pošljejo $2.00 naročnine, če za atlas vprašajo.

Posebno v sedanjem času je jako priročno imeti tak atlas, ko se pojavljajo velezanimivosti po celem svetu.

Pošljite $2 za naročnino takoj, da dobite atlas zastonj predno zaloga poide.

UPRAVA AMER. SLOVENCA.

POZOR ROJAKINJE!

Ali veste, kje je dobiti najboljše meso po najnižji ceni? Gotovo! V mesnici

Anton Pasdertz

se dobijo najboljše sveže in prekajene klobase in najokusnejše meso Vse po najnižji ceni. Pridite torej in poskusite naše meso.

Nizke cene in dobra postrežba je naše geslo.

Ne pozabite torej obiskati nas v naši mesnici in groceriji na voglu Broadway and Granite Street

Chic. Phone 2768. N. W. Phone 1113

Dolžni ste

zaradi svoje žene in otrok, da se bolj zavarujete za slučaj bolezni ali smrti, da ne bodo žena in otroci trpeli pomanjkanje radi vaše nemarnosti, zato zdaj dokler ste še zdrav pristopite k največjemu slovenskemu podpornemu društvu

Društvo Sv. Družine

(The Holy Family Society)

štev. 1 D. S. D., Joliet, Illinois.

Geslo: "Vse za vero, dom in narod, vsi za enega, eden za vse."

Odbor za leto 1918.

Predsednik.....George Stonich.
Podpredsednik.....Stephen Kukar.
Tajnik.....Jos. Klepec.
1006 N. Chicago St., Joliet, Ill.
Zapisnikar.....John Barbich.
Blagajnik.....Anton Nemanich st.
Bolniški načelnik.....Nick Jurjevich.
Reditelj.....Frank Kocjan.

Nadzorniki:

John N. Pasdertz, Joseph Težak, John Štublar.

To društvo sprejema rojake in rojakinje in sicer od 16. do 50. leta in izplačuje bolniške podpore $1.00 na vsaki delavni dan za 50c na mesec. Zavarujete se lahko za $500.00 ali za $250.00 pri D. S. D. za malo mesečnino. Tudi člani-vojaki so deležni v bolezni cele podpore in cele smrtnine.

To društvo ima že nad $3,000.00 v bolniški blagajni in je do zdaj že izplačalo skupaj 4606.00 dolarjev bolniške podpore članom(icam). Kdor plača takoj ob pristopu $3.00, to je toliko, ko so plačali drugi člani zadnjih 6 mesecev, je deležen podpore v slučaju nezgode takoj po pristopu, drugače po 6 mesecih. Pristopnina je še prosta.

Redna seja se vrši vsako zadnjo nedeljo ob 1. uri pop. v stari šoli.

Kdor želi pristopiti v naše veliko in napredno društvo naj se oglasi pri tajniku ali katerem drugem odborniku.

VI lahko zaslužite

poleg svoje redne službe

$5.00 Dnevno

na jednostaven in lahek način delujoč ob večerih

Za zajamčeno in pošteno podvzetje

Propozicija za vas koristna a za narod sila potreba

Vsa pojasnila dobite, ako pošljete svoje ime in naslov na.

SLAVIC PUBL. CO. P.O. Box 395 Chicago, Ill.

STENSKI PAPIR

Velika zaloga vsakovrstnih barv, olje in firneževv. Izvršujejo se vsa barvarska dela ter obešanje stenskega papirja po niskih cenah.

Alexander Daras
Chi. Phone 376 N. W. 907.
120 Jefferson St. JOLIET, ILL.

Slovenske Gospodinje

so prepričane, da dobijo pri meni najboljše, najčistejše in najcenejše

meso, grocerije

IN KRANJSKE KLOBASE

istotako vse vrste drugo sveže in prekajeno meso ter vse druge predmete, ki spadajo v področje mesarske in grocerijske obrti.

Priporočam svoje podjetje vsem rojakom, zlasti pa našim gospodinjam.

Spoštovanjem

John N. Pasdertz

Chicago tel. 2917.

Cor. Cora and Hutchins St., Joliet, Ill.

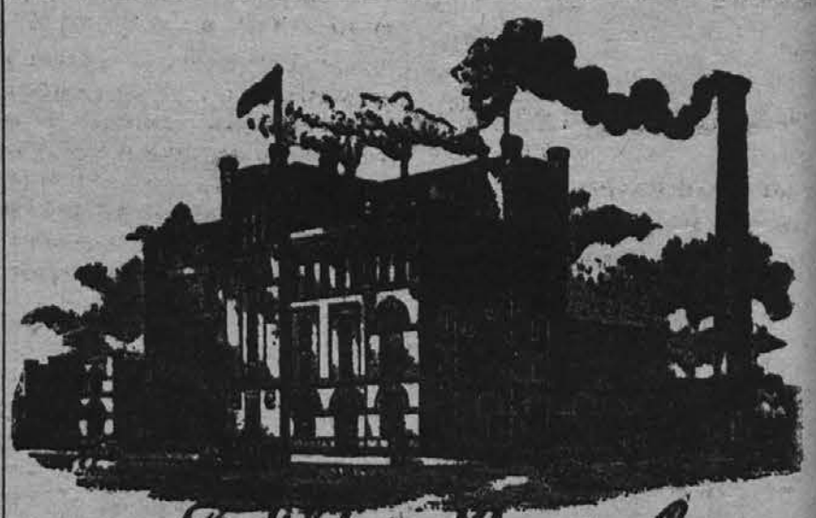

Fred Gehring Brewing Co
JOLIET, ILL.

PIVO V STEKLENICAH.

Cor. Scott and Clay Sts.....Both Telephones 26.....JOLIET, ILLINOIS

Naročite zaboj steklenic

novega piva, ki se imenuje

EAGLE EXPORT

ter je najboljša pijača

E. Porter Brewing Company

Oba telefona 405. S. Bluff St., Joliet, Ill.